

Kuntajohtajakokous

Aika 23.11.2022 klo 09:00 - 10:49

Paikka Hybridikokous

Käsittelyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 1	Kokouksen avaaminen	4
§ 2	TE24- uudistuksen eteneminen	5
§ 3	Ennallistamisasetuksen vaikutuksia Uudellamaalla	6
§ 4	Muut asiat	8
§ 5	Seuraavat kokoukset	9
§ 6	Kokouksen päättäminen	10

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Juha Eskelinen	Pj. Uudenmaan liitto	
	Eerola Erkki	Vihti	
	Grannas Mikael	Sipoo	
	Helander Katarina	Pukkila	
	Ikkela Kalle	Tuusula	
	Isotupa Juha-Pekka	Siuntio	
	Kuusela Antti	Pornainen	
	Laukkanen Iiris	Järvenpää	
	Laurila Hannu	Mäntsälä	
	Luukkonen Johanna	Hyvinkää	
	Masar Cristoffer	Kauniainen	
	Mäkelä Jukka	Espoo	
	Mäkelä Outi	Nurmijärvi	
	Nyman Robert	Inkoo	
	Oker-Blom Jan D	Loviisa	
	Perämäki Pasi	Lohja	
	Rontu Kirsi	Kerava	
	Sarvilinna Sami	Helsinki	
	Soosalu Ilari	Askola	
	Sorvanto Jarkko	Lapinjärvi	
	Strandell Denis	Hanko	
	Telén Tuija	Karkkila	
	Theman Petra	Raasepori	
	Ujula Jukka-Pekka	Porvoo	
	Viljanen Ritva	Vantaa	
	Paula Autioniemi	Uudenmaan liitto	
	Inka Kanerva	Uudenmaan liitto	
	Tero Suursalmi	Uudenmaan liitto, sihteeri	
	Ervasti Outi	Valmistelusihteeristö	
	Haapanen Topi	Valmistelusihteeristö	
	Helenius Henrik	Valmistelusihteeristö	
	Issakainen Susanna	Valmistelusihteeristö	
	Karhu Ulla-Mari	Valmistelusihteeristö	
	Majuri Jouni	Valmistelusihteeristö	
	Manninen Mariikka	Valmistelusihteeristö	
Poissa	Ossi Savolainen		
	Aarnio Tarmo		
	Sailas Virpi		
	Vartiainen Juhana		
	Vuorinen Sam		
	Inka Tikkanen		
	Bäckström Jeanette		
	Nyholm Inga		
Muu	Aalto Silja	Uudenmaan liitto	
	Mansikka Ilona	Uudenmaan liitto	
	Mikonmaa Iida	Uudenmaan liitto	
	Pagkratis Niko	Uudenmaan liitto	
	Rautio Kaarina	Uudenmaan liitto	

Sirviö Maria
Tonttila Jarkko
Öhman Tiina

Uudenmaan liitto
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto

Kuntajohtajakokous

§ 1

23.11.2022

Kokouksen avaaminen

Kuntajohtajakokous 23.11.2022 § 1

Varapuheenjohtaja Juha Eskelinen avasi kokouksen. Todettiin osallistujat ja tarkistettiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

Kuntajohtajakokous

§ 2

23.11.2022

TE24- uudistuksen eteneminen

Kuntajohtajakokous 23.11.2022 § 2

TE24-uudistukseen valmistautuminen Uudenmaan toimijoiden yhteistyönä

Uudenmaan ELY-keskuksen yksikön päällikkö Jarkko Tonttila esitteli uudistuksen valmistelun tilannetta. Uudistuksen aikataulu on kokonaisuudessaan kireä, käytännössä valmisteluun on aikaa noin vuosi, joka tarvitaan muun muassa henkilöstön siirtoja varten. Maaliskuulta 2023 lähtien kunnilla on 6–7 kuukautta aikaa laatia järjestämisalueita koskevat sopimukset sekä toimittaa ne TEM:iin. Tonttila korosti Uudenmaan ELY-keskuksen halua tukea kuntia uudistukseen valmistautumisessa.

Käytiin keskustelu, jossa todettiin hallintomallin järjestämisen olevan haastavaa. Uudistuksen perustaminen kuntayhtymä- tai isäntäkuntamallin pohjalta ei ole järkevää pienessä tai isossakaan kunnassa. Kunnat löytävät kyllä itse parhaat yhteistyömallit. Uudenmaan yhteiselle foorumille nähtiin tarvetta ja esitettiin toivomus siitä, voisiko liitto kutsua sellaisen koolle.

Uudenmaan liiton ja ELY-keskuksen yhteinen tutkija Niko Pagkratis esitteli työllisyystilastotyökalua, joka jaetaan kuntien käyttöön tämän vuoden aikana. Uudenmaan työllisyyden yleiskehitys on ollut yleisesti ottaen hyvää, mutta on vaikea sanoa, jatkuuko tilanne nykyisellä tasollaan vallitsevat riskitekijät huomioon ottaen. Erityisesti vieraskielisten osalta työttömyys painottuu nimenomaan Uudellemaalle. Lisäksi pitkäaikaistyöttömien osuus on meillä varsin korkea ja yli kaksi vuotta työttömänä olleiden määrä on noussut huolestuttavasti.

Todettiin, että Uudellamaalla on kaikkien opintoaseteiden opintopaikkoja vähemmän kuin muualla maassa. Lisäksi koulutuksen jälkeinen liikkuvuus on huono, mikä edelleen heikentää Uudenmaan asemaa suhteessa alueen väestövastuuseen.

Merkittiin katsaukset tiedoksi.

Kuntajohtajakokous

§ 3

23.11.2022

Ennallistamisasetuksen vaikutuksia Uudellamaalla

Kuntajohtajakokous 23.11.2022 § 3

Ympäristöasiantuntija Silja Aalto ja kaavoituspäällikkö Ilona Mansikka esittelivät Euroopan unionin ennallistamisasetuksen vaikutuksia. Unioni ja sen jäsenmaat ovat biodiversiteettistrategiassa sitoutuneet saattamaan luonnon monimuotoisuuden elpymisen tielle vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteita on täsmennetty valmisteilla olevaan EU:n ennallistamisasetukseen, jonka valtioneuvosto on esittänyt eduskunnan käsiteltäväksi. Suomen kanta asetukseen on pian muotoutumassa.

Aalto esitteli aluksi ennallistamisasetuksen sisältöä ja erityisesti sen artikla 6:ta "Kaupunkien ekosysteemien ennallistaminen". Asetuksen yleinen tavoite luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämistä on kannatettava. Esittely keskittyi artiklaan 6 "Kaupunkien ekosysteemien ennallistaminen", koska siitä aiheutuisi Uudenmaan suurten ja edelleen kasvavien kaupunkien kehittämisedellytyksille merkittäviä haasteita. Artikla 6:ssa on määritelty kaupunkien ekosysteemeille viheralueiden ja puiden latvuspeittävyys kauden vaaditut prosenttimäärät ja aikataulun takarajat kussakin kunnassa/kaupungissa, jota artikla 6 koskisi. Erityisesti viheralueiden lisäämistavoitteet nähdään kasvaville kaupungeille lähes mahdottomina tavoittaa. Lisäksi vaadittavan latvuspeitteen lisääminen käytännössä on hyvin haastavaa. Artiklan tiukka soveltaminen aiheuttaisi myös tulkintaongelmia. Käytettyjä käsitteitä ei ole määritelty riittävän selkeällä tavalla. Lisäksi Aalto kertoi, että asetuksessa noudatetaan unionin tilastollisten määrittelyjen (Eurostat LAU) mukaisia kuntarajoja, joka johtaa joissakin tapauksissa todellista tilannetta vastaamattomiin tuloksiin. Suomalaisiin olosuhteisiin soveltumattomien tilastokriteerien tiukka soveltaminen aiheuttaa epäjohtamukaisuuksia, eli Uudellamaalla esimerkiksi Kirkkonummi ja Nurmijärvi puuttuvat luettelosta, joten ne eivät kuuluisi asetuksen soveltamisen piiriin. Asetuksen toimeenpano aiheuttanee jonkin verran lisäkustannuksia, mutta niiden määrää tai kohdistumista ei ole vielä mahdollista arvioida.

Mansikka keskittyi esityksessään artikla 6:n kritiikkiin ja Uudenmaan kuntien edunvalvontatarpeisiin. Uusimaa on vahvasti kasvava alue ja täällä tehdään jo muutoinkin paljon viheralueiden hyväksi. Myös voimassa oleva kansallinen kaavoituslainsäädäntö edellyttää luontoarvojen kattavaa huomioon ottamista. Mansikka painotti, että erityisesti artikla 6 vaatimukset ovat huonosti Uudellemaalle kohdistuvia, eikä artiklan toimeenpano tukisi kasvun kestävää ohjaamista. Suurin osa alueen kunnista ja alueista ovat kasvavia, mikä korostaa ongelmallisuutta juuri Uudellamaalla. Tulevaisuudessa viheralueet tulevat vähenemään jo nykyistenkin kaavojen voimaan saattamisen myötä. Artiklan toimeenpanon kannalta tarvittaisiin Suomen ja Uudenmaankin olosuhteissa toimivat tavoitteet ja mittarit. Toisaalta artiklaan sisältyy myös vaatimuksia, jotka ovat samansuuntaisia sen kanssa, mitä kunnissa jo nyt tehdään. Järkevintä olisi asettaa tietyt

minimitavoitteet sen sijaan, että kaikilta edellytetään pinta-alan lisäämistöimiä. Velvoitteet tulisi kohdistaa vain niille alueille, jotka jäävät alle edellytetyn vähimmäismäärän. Uudenmaan kunnat ovat olleet proaktiivisia ja useissa kunnissa on jo tehty tarkempia analyysijä asiasta.

Käytiin keskustelu, jossa todettiin asetuksen olevan erityisen haasteellinen nimenomaan kasvukaupungeille. Ennusteiden mukaan vuoteen 2050 mennessä on Uudellemaalle odotettavissa huomattavaa väestönkasvua, minkä mahdollistaminen edellyttää kaupungeissa myös vielä rakentamattoman pinta-alan käyttöä. Juridisesti asetus tulee olemaan suoraan kansallisesti sovellettavaa lainsäädäntöä ja vaikuttaa suoraan uusien kaavojen laadintaan, joten sen merkitys on erittäin keskeinen. Keskustelun mukaan 6. artikla on ehdotetussa muodossaan mahdoton hyväksyä, sillä se johtaisi kasvun hyytymiseen.

Keskusteltiin Uudenmaan kasvumahdollisuuksista asetuksen asettamisessa raameissa. Voisiko asetuksen noudattaminen johtaa rakennusten korkeuden kasvattamiseen ja purkamiseen, mikä on Uudenmaan tahtotila sen suhteen. Huomioon tulee ottaa myös joukkoliikenteen ja logistiikan toimivuus erityisesti pääväylien risteysalueilla. Mikäli artikla rajoittaa kehittämismahdollisuuksia kaupunkialueilla, se tulee hajauttamaan rakentamista, mikä johtaa joukkoliikenteen järjestämisen haasteisiin. On tarpeen tarkastella asetuksen vaikutuksia kestävässä yhdyskuntakehitykseen ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Artiklan yhtenä riskinä on alueellinen kasvun epätasapaino, jos nykyisellään tiiviit kunnat eivät voi enää ottaa vastaan kasvua ja se hajautuu seudulla.

Mansikka kertoi lopuksi, että liitto jatkaa asian analysointia, kannanoton valmistelua ja selvittää mitä asetuksen toimeenpano tarkoittaisi erityyppisille kunnille.

Puheenjohtaja päätti keskustelun ja totesi, että Suomen eurooppalaisittain hidas kaupungistumisaste tekee meidän näkökulmastamme tilanteen varsin erilaiseksi ja haastavammaksi eteläisempään Eurooppaan verrattuna. Hän myös korosti, että Euroopan parlamentin kanta asiaan on ratkaiseva, eli sinne vaikuttaminen on oleellista.

Kuntajohtajakokous

§ 4

23.11.2022

Muut asiat

Kuntajohtajakokous 23.11.2022 § 4

Kuultiin, että taloudellisessa haasteessa olevat hyvinvointialueet voivat pyytää kunnilta taloudellista tukea, mikä on erittäin periaatteellinen kysymys.

Kuntajohtajakokous

§ 5

23.11.2022

Seuraavat kokoukset

Kuntajohtajakokous 23.11.2022 § 5

Joululounaskokous pidetään 14.12.2023 klo 11-13 Radisson Blu Royalissa, Runeberginkatu 2, 00100 Helsinki. Sovittiin kevätkaudelle 2023 seuraavat hybridikokousajankohdat keskiviikkoisin klo 9-11:

1.2.

8.3.

19.4.

17.5

14.6.

Kuntajohtajakokous

§ 6

23.11.2022

Kokouksen päättäminen

Kuntajohtajakokous 23.11.2022 § 6

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 10:49.